



---

# **TGAU ADRODDIADAU ARHOLWYR**

---

**CYMRAEG AIL IAITH (HEN FANYLEB)**

**IONAWR 2019**

Mae gwybodaeth am ffiniau graddau'r pwnc hwn ar gael ar wefan gyhoeddus CBAC fel a ganlyn: <https://www.wjecservices.co.uk/MarkToUMS/default.aspx?l=en>

### **Dadansoddiad o'r Canlyniadau Ar-lein**

Mae CBAC yn darparu gwybodaeth i ganolfannau arholiadau ar wefan ddiogel CBAC. Cyfyngir y ddarpariaeth hon i staff mewn canolfannau yn unig. Y Swyddog Arholiadau yn y ganolfan sy'n rhoi'r caniatâd i'r staff yn y ganolfan gyrchu'r wefan hon.

### **Adroddiad Ystadegol Blynyddol**

Mae'r Adroddiad Ystadegol blynyddol (a gyhoeddir yn ystod ail hanner Tymor yr Hydref) yn rhoi canlyniadau cyffredinol pob arholiad y mae CBAC yn ei weinyddu.

**Cymraeg Ail Iaith Uned 1 (Hen Fanyleb)**  
**Tystysgrif Gyffredinol Addysg Uwchradd**

**Ionawr 2019**

Mae arholiadau eleni yn dra gwahanol i rai'r gorffennol oherwydd mai cyfle i ail sefyll yw'r rhain ym Mis Ionawr a hefyd mae'r niferoedd yn fach iawn i gymharu ag arholiadau'r gorffennol.

Uned 1 – Darllen ac Ysgrifennu.

Cwestiwn 1. Darllen – 15 marc . (12 marc darllen, 3 marc ymateb yn ysgrifenedig i ddarllen)

Ar y cyfan cafwyd ymateb da i'r cwestiwn darllen hwn sy'n asesu dealltwriaeth o iaith gwbl sylfaenol ar gyd destunau addas ar gyfer eu lefelau hwy. Cwblhaodd y mwyafrif llethol y ddwy dasg gyntaf yn llwyddiannus gan ddangos

dealltwriaeth o bethau sylfaenol megis amser, dyddiadau, a phrisiau. I gael 3 marc yn rhan ii) roedd angen rhoi ateb cadarnhaol neu negyddol i'r cwestiwn *Ydych chi'n dod?* am 1 marc a rheswm syml i ateb *Pam?* yn yr ail ran. Y goreuon yn unig lwyddodd i wneud hyn yn llwyddiannus.

Cwestiwn 2. Ysgrifennu. 10 marc (5 cynnwys 5 mynegiant)

Y dasg yw ysgrifennu ymatebion i ddau destun sylfaenol o Gyd-destun A, sef:

- (i) Eich ardal chi
- (ii) Gwyliau ffilmiau

Dyfarnwyd 5 marc am gyflwyno 5 ffaith yn ddealladwy am y ddau destun a 5 marc arall am ddefnyddio cystrawennau yn gywir o fewn brawddegau. Rhoddir 2 marc am ddefnyddio cystrawen rheswm yn gywir. Felly i gael y 5 marc gellir cael 3 cystrawen wahanol gywir ac 1 gystrawen rheswm neu 5 cystrawen gywir heb gynnwys rheswm.

Mae'r cwestiwn yn sicrhau bod angen defnyddio 5 cystrawen wahanol er mwyn ateb y cwestiwn yn llwyddiannus.

Felly o ran dyfarnu marciau iaith mae'r pwyslais ar ddefnyddio brawddegau sylfaenol yn gywir gan anwybyddu manion treiglo a sillafu.

Mae'n deg i ddweud bod mwyafrif llethol yr ymgeiswyr wedi llwyddo i ysgrifennu o leiaf hanner dwsin o frawddegau cyfathrebol ac felly yn llwyddo i gael 4 neu 5 o farciau. Hefyd rhaid canmol yr athrawon am sicrhau bod mwyafrif llethol yr ymgeiswyr yn gallu defnyddio cymalau 'achos' yn gywir.

Y camgymeriadau mwyaf amlwg i'w hosgoi yw llithriadau megis:

Dw i ddim hoffi, achos mae dda, mae fy hoff ffilm ...,

Eto eleni hepgor y ferf ar ddechrau'r frawddeg oedd y camgymeriad mwyaf amlwg.

Cwestiwn 3.(Sylfaenol) Cwestiwn 1 (Uwch)

30 marc. (24 marc am ddealltwriaeth o'r cynnwys ac ymateb yn gryno yn y proffil, 6 marc am ddealltwriaeth ac ymateb ar ffurf brawddegau yn y 3ydd person)

Llwyddodd canran dda o'r ymgeiswyr sylfaenol i ddilyn y cyfweiliad a dethol y wybodaeth angenrheidiol i gwblhau'r dasg yn i) yn dra llwyddiannus.

Yr ail dasg oedd ysgrifennu dwy frawddeg yn y 3ydd person yn rhoi dwy ffaith am beth roedd Rhys Ifans yn ei ddweud yn y cyfweiliad am y dyfodol.

Dyfarnwyd 6 marc am yr adran hon sy'n asesu ymateb ysgrifenedig i ddealltwriaeth o wybodaeth benodol o'r darn darllen. Felly 3 marc yr un am ddwy frawddeg gywir yn y 3ydd person. (3 x 2 = 6 marc). Roedd rhaid i'r ffeithiau fod yn gywir cyn y gellid dyfarnu marc o gwbl.

Ni ddyfarnwyd marciau am frawddegau:

- i) lle nad oedd ymdrech i ddefnyddio'r 3ydd person mewn brawddeg.
- ii) lle nad oedd y wybodaeth yn y frawddeg yn gywir
- iii) lle defnyddid geiriau Saesneg.
- iv) lle'r oedd yr ymgeisydd yn ceisio dyfynnu o'r darn e.e. mae Rhys Ifans yn dweud

Eithriadau oedd yr ymgeiswyr oedd yn ennill marciau 4+ yn yr Haen Sylfaenol ond yn yr Haen Uwch roedd hi'n amlwg fod yr ymgeiswyr yn gallu cwblhau'r dasg yn llwyddiannus.

Cwestiwn 4.(Sylfaenol) Cwestiwn 2 (Uwch)

Ysgrifennu 20 marc (10 cynnwys 10 mynegiant)

Y dasg oedd ysgrifennu stori i gyd- fynd â chyfres o luniau a'r cyd-destun oedd *Gwyliau Tramor*. Mae cyfle i'r ymgeiswyr sôn am y tywydd, bwyd, nodweddion dinasoedd, canu a theithio yn ogystal â sgwrsio cyffredinol.

Mae'r lluniau yn rhoi sail i'r ymgeiswyr ar gyfer ysgrifennu stori gydlynys ac mae'r canllawiau yn gofyn am o leiaf 3 brawddeg ar bob llun.

Cynnwys.10 marc.

Dyfarnwyd 2 marc cynnwys am bob llun sef 1 marc yr un am y ddwy frawddeg gyfathrebol destunol orau oedd yn adrodd y stori yn y llun. Y gair allweddol yma yw brawddegau a disgwylir i'r ymgeiswyr wneud ymdrech deg i ddefnyddio brawddegau cyn y gellir gwobrwyo'r naratif.

Mynegiant. 10 marc.

Gwobrwyr

- a) y gallu i gyfathrebu'n ystyrion gan wneud ymdrech deg i ddefnyddio brawddegau.  
Mae'r elfen hon yn hanfodol cyn gellir gwobrwyo marciau cynnwys.
- b) y gallu i amrywio patrwm y frawddeg i bwrpas.
- c) y gallu i ddefnyddio'r ferf ac amser y ferf yn briodol.
- ch) y gallu i ddefnyddio cystrawen ffurfiol ar gyfer y naratif.
- d) y gallu i ysgrifennu deialog yn ddiddorol a chywir.
- dd) geirfa addas sy'n cyfrannu at gyfathrebu ystyrion llwyddiannus.
- e) bydd y geiriau a geir gyda phob llun yn gymorth i'r ymgeiswyr a gwobrwyr y gallu i'w ddefnyddio'n synhwyrol.

Ar y cyfan roedd yr arholwyr yn hapus gyda'r mwyafrif llethol o'r ymatebion a'r goreuon yn y ddwy haen yn llwyddo i ysgrifennu storiâu diddorol gan gadw at y cyd-destun yn y lluniau.

Cwestiwn 3 Uwch. Darllen 30 marc. (24 Darllen, 6 ymateb yn ysgrifenedig i ddarllen)  
Chwaraeon a hobiau, Ffilmiau ac Ardal oedd cyd destunau'r ddau ddarn darllen. Erbyn hyn mae'r ymgeiswyr yn gyfarwydd â'r dull o asesu sy'n gofyn am ddewis a dethol gwybodaeth yn ofalus er mwyn cwblhau atebion ar ffurf gridiau.

Mae'n hyfryd cael dweud bod y mwyafrif llethol wedi llwyddo'n ardderchog yn adran i) a'u bod yn deall mai atebion byr ac i bwrpas sy ei angen.

ii) Ymateb i ddarllen. 6 marc.

Dewis y pwynt gorau a'r pwynt doedden nhw ddim yn hoffi yn y ddau ddarn a rhoi eu rhesymau personol am wneud hynny oedd y dasg eleni fel y llynedd. Eleni roedd gosodiad y cwestiwn gyda 'pwynt gorau' ac 'achos' o gymorth i'r ymgeiswyr i ganolbwyntio ar hanfodion y dasg

Mae'r adran hon yn asesu dau beth.

- i) Dealltwriaeth o'r pwyntiau sy yn y darn
- ii) Y gallu i fynegi'r rheswm dros eu dewis yn gywir.

I ennill 3 marc:

- i) Rhaid i'r pwynt y cyfeirir ato fod yn glir i'r arholwr (nid yw'n cael ei farcio o ran cywirdeb gramadegol)
- ii) Rhaid cael rheswm da
- iii) Rhaid i'r rheswm fod wedi ei fynegi yn ramadegol gywir. (anwybyddir pethau fel camsillafu a chamdreiglo) Mae'r pwyslais ar gywirdeb cystrawennol.

tebion 3 marc.

Pwynt dw i ddim yn hoffi. - Chwarae rygbi'n ddiflas.

Pam? Chwaraeais i rygbi ar y penwythnos ac roeddwn wedi mwynhau.

Pwynt gorau - hoffi pêl droed

Pam? achos mae'n gem dda ac rydw i'n hoffi gwyllo *Match of the Day*

Cwestiwn 4 Haen Uwch. 20 marc. ( cynnwys 10, mynegiant 10 )

Dyweddodd yr arholwyr ei bod yn amlwg bod llawer iawn o'r ymgeiswyr wedi cael trafferth i ymateb yn llawn i'r cwestiwn hwn oherwydd cyfyngiadau amser. Yn aml roedd ôl brys ar y traethodau a nifer yn amlwg heb gwblhau'r dasg yn llwyddiannus.

O ran cynnwys roeddem yn edrych am:

- (a) ymatebion diddorol a chymwys ynghyd â rhesymau lle'n briodol
- (b) barn bendant a synhwyrol
- (c) dilyniant rhesymegol i'r syniadau a'r farn
- (ch) ymdriniaeth ddiddorol a chynhwysfawr o'r testun
- (d) ymdrech i fod yn uchelgeisiol o ran syniadau ac ymatebion

O ran mynegiant roeddem yn edrych am:

- (a) y gallu i gyfleu syniadau a barn yn llwyddiannus
- (b) y gallu i amrywio patrwm y frawddeg i bwrpas
- (c) geirfa addas a chymwys i ddelio â'r testun
- (ch) cywirdeb ac ymdrech i ymgynghraedd at gysondeb o ran amserau'r ferf
- (d) ymdrech i greu naws ac awyrgylch priodol trwy ddefnyddio idiomaau, cymariaethau a.y.b. ac efallai elfen o hiwmor.
- (dd) ymdrech i argyhoeddi a pherswadio ynglŷn â barn a syniadau.

Er na lwyddodd y mwyafrif i ennill mwy na hanner marciau rhaid nodi bod amryw o draethodau gwirioneddol uchelgeisiol o ran cynnwys a'r mynegiant yn ganmoladwy hefyd o ystyried y cyfyngiadau amser yn yr arholiad hwn.

## Cymraeg Ail Iaith Uned 4 (Hen Fanyleb)

### Tystysgrif Gyffredinol Addysg Uwchradd

Ionawr 2019

Yn gyffredinol rhaid canmol yr ymgeiswyr am eu hymdrechion wrth ymateb i'r tasgau yn yr arholiadau ail sefyll dechrau'r flwyddyn. Yn y papur Sylfaenol roedd ystod eang o allu ieithyddol a rhai o'r goreuon oedd yn anelu at radd C yn cynhyrchu gwaith da iawn. Un nodwedd cwbl amlwg a grybwyllwyd gan yr arholwyr oedd bod ôl brys ar y cwestiwn olaf ar yr Haen Uwch ac roedd hyn yn cael ei adlewyrchu yn y marciau siomedig ar Gwestiwn 4 yn gyffredinol.

Cwestiwn 1.10 marc. (Darllen 8 marc, ymateb yn ysgrifenedig i ddarllen 2 farc)

Y dasg yma ydy darllen llythyr oddi wrth drefnydd Arddangosfa Dechnoleg ac wedyn rhoi'r wybodaeth ar boster i hysbysebu'r digwyddiad. Mae'r dasg yn asesu dealltwriaeth o eirfa, ymadroddion a brawddegau cwbl sylfaenol a chawsom dystiolaeth bod y mwyafrif llethol wedi deall y llythyr yn llawn. Cawsom ymatebion cynhwysfawr ynglŷn â lleoliad, dyddiadau ac amseroedd gan bron bawb. Roedd rhai yn cael peth trafferth gyda 'Pethau yn yr Arddangosfa'

- ii) dyfarnwyd 2 farc am ymateb yn ddealladwy a chyfathrebol i'r elfen hon.
  - a. Edrychem am ymatebion synhwyrol am y pethau a phobl hoffai'r ymgeisydd weld yn yr arddangosfa (1 marc)
  - b. Rhesymau syml yn ateb Pam? (1 marc)

Ar y cyfan cafwyd ymatebion digon synhwyrol oedd yn dangos dealltwriaeth o'r llythyr ac wedi eu mynegi yn gyfathrebol.

Cwestiwn 2. 15 marc (8 marc cynnwys, 7 marc iaith)

Y dasg oedd ysgrifennu'n bersonol mewn brawddegau llawn ar destunau cyfarwydd ar gyfer gwefan yr ysgol.

Roedd y tri thestun – Ysgol, Ffrindiau ac Amser Hamdden yn gyfarwydd i'r ymgeiswyr ond wrth gwrs roedd hi'n hanfodol eu bod yn ymateb trwy ysgrifennu am y meysydd penodol o fewn bob testun. Ar y cyfan rhaid canmol ymdrechion y mwyafrif mawr am waith diddorol oedd yn sicr yn gyfathrebol ac ag elfen dda o gywirdeb.

Dylfarnwyd 8 marc am gyflwyno 8 ffaith yn ddealladwy dros y tri darn ond roedd rhaid i bob ymgeisydd gyflwyno o leiaf dwy ffaith ar y tair adran i gael 8 marc cynnwys

Dylfarnwyd hyd at 7 marc

am gystrawennau a ddefnyddiwyd yn gywir yn yr ymatebion. Gyda mynegiant, rhoddir 4 marc am ddefnyddio pedair cystrawen wahanol yn gywir a 3 marc am un gystrawen gywir yn y Gorffennol / Amherffraith er mwyn ymateb i'r adran olaf - pethau wnaethoch chi penwythnos diwethaf?

Cwestiwn 3 (Sylfaenol) 1 (Uwch) Darllen 20 marc (16 darllen, 4 deall ac ymateb yn ysgrifenedig)

Darllen dau ddyddiadur ar themâu cyfarwydd i bobl ifanc oedd y dasg a dangos dealltwriaeth trwy gwblhau tasgau llenwi grid. Roedd yr ail elfen yn gofyn i'r ymgeisydd ddewis a oeddynt yn cytuno gydag Elinor/ Hywel / neu ddim un o'r ddau a rhoi rheswm. Hefyd fel ail elfen dweud a oeddynt yn defnyddio'r teledu yn yr ystafell dosbarth fel Elinor/ Hywel / neu ddim un o'r ddau a rhoi rhesymau.

Yn yr ail ran hon mae rhaid i'r cynnwys fod yn gywir o ran gwybodaeth cyn y gellir dyfarnu marc am gywirdeb yr ymateb. Dyfarnwyd 2 farc am ymatebion oedd ag elfen dda iawn o gywirdeb ac 1 marc am elfen dda o gywirdeb (yn cynnwys 1 camgymeriad bach nad oedd yn amharu ar yr ystyr)

Ar y cyfan rhaid dweud bod yr ymateb eleni yn well na'r blynyddoedd a fu.

Cwestiwn 4.(Sylfaenol) 2 (Uwch) Ysgrifennu 30 (15 cynnwys, 15 mynegiant)

Y dasg eleni oedd ysgrifennu ar dri thestun o Gyd-destun B sef, Eich teulu, Ysmygu a Dathlu. Mae'r marciau a roddir am bob topig yn ganllaw ynglŷn â hyd y paragraffau sydd eu hangen ar bob topig.

- i) Eich Teulu - ymatebodd ymgeiswyr y ddwy haen yn ddiddorol i'r testun. Nid oes angen ond rhyw dair brawddeg yma i gael y marciau llawn o ran cynnwys. O ran cystrawen defnyddio'r gystrawen 'gyda /gan' yw'r maen tramgwydd. e.e. Mae gwallt golau gan / gyda mam (gweiniaid yn ysgrifennu - mae mam yn gwallt golau.)
- ii) Ysmygu - cafwyd ymatebion llawn gwybodaeth a barn gan ymgeiswyr y ddwy haen.
- iii) Dathlu - eto cafwyd ymatebion digon diddorol ond y gwendid amlwg oedd defnyddio'r amser Gorffennol yn yr elfen olaf lle'r oedd rhaid sôn am achlysur yn y gorffennol.

Cwestiwn 3 Haen Uwch. Darllen 20 marc (16 darllen, 4 ymateb i ddarllen yn ysgrifenedig)

Erthygl am drafodaeth â disgyblion Blwyddyn 11 am wahanol bethau yn ysgolion uwchradd Cymru oedd y darn darllen. Er ei fod yn uchelgeisiol o ran geirfa a chystrawen roedd hi'n galonid gweld bod yr ymgeiswyr gorau wedi dangos dealltwriaeth gyflawn ohono ac yn sicr mae gan yr ymgeiswyr hyn sylfaen ardderchog ar gyfer mynd ymlaen i astudio testunau darllen lefel A Ail Iaith. Rhan ii (4 marc.)

Mae'r cwestiwn hwn yn asesu dealltwriaeth o rannau arbennig o'r darn darllen ac yn asesu gallu'r ymgeisydd i fynegi hynny mewn brawddegau llawn gan ddefnyddio iaith gywir. 2 farc am ateb sy'n dangos dealltwriaeth + elfen dda iawn o gywirdeb  
1 marc am ateb sy'n dangos dealltwriaeth + elfen dda o gywirdeb (efallai'n cynnwys camgymeriad bach)

0 marc am ateb nad yw'n dangos dealltwriaeth ( er efallai'n ramadegol gywir)  
0 marc am ateb sy'n dangos dealltwriaeth ond yn wallus o ran cystrawen.

Ar y cyfan roedd rhan fwyaf o'r ymgeiswyr yn dangos dealltwriaeth dda o'r cymalau a gyfeiriwyd atynt yn y darn ac yn gallu ateb yn bersonol gan ddefnyddio elfen eitha da o gywirdeb.

Cwestiwn 4 Haen Uwch. Ysgrifennu 30 marc. (cynnwys 15, mynegiant 15)

Ymateb i unrhyw un o dri gosodiad oedd y dasg eleni ac roedd digon o bethau yn y gosodiad y gallai ymgeiswyr ymateb iddynt.

Goreuon.

Nodweddion da.

- i. Agoriad pwrpasol oedd yn ymateb i'r gosodiad ar ei ben.  
e.e. dw i'n meddwl bod llawer iawn o fanteision i dechnoleg .....
- ii. Paragraffu effeithiol er mwyn rhoi trefn ar eu meddyliau a gwneud eu pwyntiau'n gryno o fewn yr amser sy ar gael.
- iii. Ceisio rhoi dwy ochr y ddadl gan ddefnyddio ymadroddion megis 'ar y llaw arall' 'mae rhai o fy ffrindiau yn meddwl ...'
- iv. Ceisio gwneud pedwar pwynt gwahanol.
- v. Crynhoi eu syniadau yn y paragraff olaf gan nodi eu safbwyntiau personol yn glir ac effeithiol.

Fel y soniwyd eisoes prinder amser oedd y maen tramgwydd i'r mwyafrif llethol ac o'r herwydd wedi gallu gwneud ond rhyw un neu ddau bwynt syml.





CBAC  
245 Rhodfa'r Gorllewin  
Caerdydd CF5 2YX  
Ffôn: 029 2026 5000  
Ffacs: 029 2057 5994  
E-bost: [arholiadau@cbac.co.uk](mailto:arholiadau@cbac.co.uk)  
gwefan: [www.cbac.co.uk](http://www.cbac.co.uk)